

KCR in 2017

Publiek jaarverslag

JAARVERSLAG

1. Missie en invulling van onze brugfunctie	5
2. Prestaties en bereik in 2017	7
3. Toelichting op de prestaties	8
4. Toelichting op de jaarrekening	12
5. Aansluiting bij beleidsspeerpunten van de gemeente Rotterdam	14
6. Overig beleid	18
7. Bedrijfsvoering en marketing	20
8. Toelichting op governance	21

KCR in 2017

Publiek jaarverslag

1. Missie en invulling van onze brugfunctie

Als Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR) bouwen wij de noodzakelijke bruggen tussen onderwijs en cultuur in Rotterdam, één van de meest dynamische steden van het land. We zijn een toegewijde procesbegeleider die zich inzet om zoveel mogelijk Rotterdamse kinderen en jongeren op hun scholen in aanraking te brengen met structureel cultuuronderwijs. Drie uitgangspunten bepalen daarbij ons handelen. Ten eerste het kind, dat te allen tijde centraal staat. Ten tweede een creatief samenspel tussen kunstenaars en leerkrachten. En ten derde een duurzame verankering van cultuuronderwijs in het curriculum van scholen.

‘In verschillende opzichten was 2017 voor KCR een markant jaar.’

In verschillende opzichten was 2017 voor KCR een markant jaar. Zo ging het Cultuurtraject Rotterdam een nieuwe fase in. 2017 Was in dit verband het eerste jaar waarin scholen de optimale keuzevrijheid hadden om zelfstandig hun eigen programma samen te stellen. Daarmee werd het voor leerkrachten en docenten mogelijk om te kiezen voor de projecten die direct aansloten bij de identiteit van de school, de binnenschoolse thema's, en het onderwijs in de klas. Dit groeiende eigenaarschap bij scholen werd versterkt door de invoering van nieuwe planningssoftware binnen het Cultuurtraject voor het voortgezet onderwijs. Hiermee werden scholen en culturele instellingen nog zelfstandiger in het vinden van de juiste match tussen vraag en aanbod.

Als we deze feiten vergelijken met de situatie bij onze verzelfstandiging in 2014, mogen we oprecht tevreden en trots zijn. In 2014 waren we vooral bezig om scholen goed te helpen bij het ontwikkelen van hun vraag. Het Cultuurtraject was nog voornamelijk aanbodgericht. In de afgelopen jaren heeft de vraagontwikkeling van scholen steeds beter zijn beslag gekregen. Scholen en culturele instellingen gaan vaker hand in hand als het gaat om de invulling van cultuuronderwijs. Daarnaast werken wij, als KCR, vaker en intensiever dan voorheen samen met de verschillende coalities van culturele instellingen. Tegelijk

constateren we dat we er met zijn allen nog niet zijn. Met nog wat meer inspanning van KCR, maar ook van de gemeente en andere betrokken partijen, valt er nog de nodige winst te behalen.

In 2017 organiseerden we de eerste Maand van Cultuuronderwijs, leverden we onze bijdrage aan het gemeentelijke Masterplan Onderwijs, en was er met schoolbesturen en de gemeente regelmatig contact over de rol van cultuuronderwijs in de stad. Met name de Maand van Cultuuronderwijs gaf ons de mogelijkheid om te laten zien dat cultuuronderwijs zoveel meer is dan 'leuke' lessen in kunstvakken. Cultuuronderwijs in optima forma levert een belangrijke bijdrage aan de persoonlijke ontwikkeling van kinderen en jongeren.

‘Scholen voelen zich door ons goed geholpen, en dat doet ons deugd.’

Ook werd in 2017 in opdracht van de gemeente Rotterdam een evaluatieonderzoek uitgevoerd naar het functioneren van cultuureducatie in de stad. Het onderzoek werd uitgevoerd door bureau Berenschot. Het rapport concludeert dat KCR, met een nog iets verder uitgewerkte coördinatiefunctie, haar plek voor de cultuureducatie in de stad optimaal invult. Scholen voelen zich door ons goed geholpen, en dat doet ons deugd.

Voor de komende jaren wensen wij de stad toe dat cultuuronderwijs meer en meer de plek gaat innemen die het naar zijn aard behoort te hebben, als belangrijkste instrument voor de persoonlijke ontwikkeling van kinderen en jongeren. Cultuuronderwijs biedt hen de mogelijkheid om hun afkomst, overtuigingen en patronen te bevragen en te relativeren. Daarmee kunnen ze zichzelf telkens opnieuw vormgeven, net als de kunstschilder die iedere keer een nieuw doek kan nemen. Voor dit alles zijn de creativiteit en het lef nodig om uitdrukking te geven aan wie je bent – eigenschappen die juist in de cultuureducatielessen worden ontwikkeld en die de stad verder zullen verrijken.

2. Prestaties en bereik in 2017

JP= Jaarplan '17- '20
R=Realisatie

	scholen		leerlingen		leerkrachten		educatief medewerkers		culturele instellingen	
	JP	R	JP	R	JP	R	JP	R	JP	R
Cultuureducatie met Kwaliteit / verdieping										
Monitoring / kennismaking & planontwikkeling	60	56								
Arrangementen schoolontwikkeling	32	28			98	106	16	13		
Co-creatie: Ateliers in school	9	9	396	1.283	18	89	9	9		
Professionalisering onderwijs & cultuur					30	121	20	13		
Kennisdeling					140	151	100	210		
Cultuurtraject / Verbreding										
Primair onderwijs	145	143*	32.000	32.716					40	45*
Voortgezet onderwijs	22	20*	5.500	5.279						
Rotterdam, dé Stad van Cultuuronderwijs										
Voortgezet onderwijs	40	82	2.000	1.837	165	300	50	175	50	92

*Afrekenbare prestaties

3. Toelichting op de prestaties

Cultuurtraject Rotterdam

Met het Cultuurtraject Rotterdam wilden we 145 scholen en 32.000 leerlingen in het primair onderwijs bereiken. Wat betreft het voortgezet onderwijs hadden we 22 scholen en 5.500 leerlingen begroot. Voor het schooljaar 2017-2018 bereiken we inderdaad 145 scholen met 32.867 leerlingen in het primair onderwijs. In het voortgezet onderwijs komen we uit op 20 scholen met 5.470 leerlingen. Het gemiddelde aantal scholen valt iets lager uit omdat we onze jaarcijfers aan de hand van het gemiddelde van twee schooljaren bepalen. Het gemiddelde aantal leerlingen is iets hoger dan voorgenomen. Er hebben 45 culturele instellingen met één of meerdere activiteiten aan het Cultuurtraject deelgenomen. Omdat de leerlingen van de deelnemende scholen 2 activiteiten per leerjaar meemaken, komt het bereik voor de culturele instellingen in 2017 uit op 65.423 leerlingen voor het primair onderwijs en 10.558 leerlingen voor het voortgezet onderwijs.

‘Nieuw was het inzetten van de planningstool Planned Culture in het voortgezet onderwijs.’

Nieuw was het inzetten van de planningstool Planned Culture in het voortgezet onderwijs. Hiermee kunnen scholen hun activiteiten zelf online boeken. Voorheen kozen de scholen hun activiteiten maar werd de jaarplanning van de school door ons verzorgd. Met de planningstool willen we bereiken dat docenten hun activiteiten bewuster kiezen. Hierdoor kunnen ze beter de inhoudelijke verbinding maken van het buitenschools leren naar de lessen op school. Uit onze evaluatie met scholen en culturele instellingen blijkt dat met de nieuwe planningstool de efficiency van het hele proces is verbeterd. Alle betrokken partijen hebben op deze manier gedurende het schooljaar minder tijd nodig voor de handling rondom de planning. De planners van KCR vormen in dit proces het centrale communicatiepunt. Ze dragen ook zorg voor inschrijving, facturering, monitoring en klantenservice.

Rotterdam, dé Stad van Cultuuronderwijs

In het prestatieraster tonen we de bereikcijfers voor Rotterdam. Deze gaan uit van het behaalde bereik per project of product. Als een culturele instelling bijvoorbeeld zowel aan WIRED als aan het Rotterdams CKV heeft bijgedragen, dan wordt dit dubbel geteld. Binnen een project telt de deelname daarentegen maar één keer.

‘De grote groei van het aantal deelnemende scholen en docenten (...) is vooral te danken aan het succes van de professionele leergemeenschap Rotterdams CKV.’

Binnen het stedelijke Netwerk cultuureducatie en talentontwikkeling is KCR de ‘trekker’ van de werkgroep CKV. Wij brachten de leergemeenschap CKV dan ook samen. De deelnemers van deze professionele leergemeenschap committeren zich als vertegenwoordiger van hun school. Gedurende het verslagjaar is de deelname aan de leergemeenschap verdubbeld.

Ook landelijk blijkt er belangstelling voor deze Rotterdamse aanpak. In het verslagjaar presenteerden we de Rotterdamse aanpak bij de Cultuurdag voortgezet onderwijs van LKCA. Voor deze sessie schreven maar liefst 72 educatiemedewerkers, docenten en beleidsmakers uit het hele land zich in.

Cultuureducatie met Kwaliteit

Cultuureducatie met Kwaliteit is een landelijke regeling om cultuuronderwijs te verdiepen en verankeren op basisscholen. KCR werkt vanuit deze regeling. In 2017 hebben we binnen deze regeling met 56 basisscholen kennismakingsgesprekken gevoerd. Het doel van zo'n gesprek is de school te wijzen op de vele mogelijkheden van kunst, media en erfgoed binnen het onderwijs. Deze ontstaan vooral als de school hiermee planmatig en vanuit een gedragen visie werkt.

Op 29 scholen voerden we arrangementen schoolontwikkeling op maat uit. Op 9 scholen kwamen Ateliers in School tot stand. De arrangementen kunnen bestaan uit korte of intensievere advies- en begeleidingstrajecten. Bij korte trajecten gaat het bijvoorbeeld om het verduidelijken van de rol van muziekonderwijs binnen de onderwijsvisie. Bij intensievere trajecten kan bijvoorbeeld de ontwikkeling en implementatie van een leerplan cultuuronderwijs aan de orde komen. Het doel is om scholen te ondersteunen bij de verdieping van hun cultuuronderwijs.

Bij de Ateliers in School staat het onderzoekend leren centraal. Per school zijn meerdere leerkrachten betrokken geweest. Hierdoor is het bereik wat betreft leerkrachten en leerlingen veel hoger uitgekomen dan in het jaarplan 2017 was voorzien.

Deskundigheidsbevordering en Kennisdeling

De training Interne Cultuurcoördinator en het netwerk van Interne Cultuurcoördinatoren zijn vaste onderdelen van onze deskundigheidsbevordering voor leerkrachten. Scholen die meer aan cultuuronderwijs doen zien het belang in van een Interne Cultuurcoördinator. Vaak laat één van de leerkrachten binnen het team zich hierin scholen. Deze kan dan het cultuuronderwijs op school ondersteunen. Met het oog op onderling contact en inhoudelijke verdieping is er een netwerk van Interne Cultuurcoördinatoren in het leven geroepen. Dit netwerk wordt regelmatig uitgenodigd voor allerlei events en is zo in staat om expertise en wensen te delen.

De samenwerking tussen KCR, de pabo Thomas More Hogeschool en de RVKO kreeg in dit jaar verder vorm. Gezamenlijk organiseerden we twee masterclasses over kunst en cultuur in het onderwijs. Deze trokken veel deelnemers, zowel uit het onderwijsveld als de culturele sector. De masterclasses sloten aan bij de zogeheten Open Onderwijs Avonden van de hogeschool Thomas Moore.

Er bestaat grote interesse voor het onderwerp 'Gelijke Kansen met Cultuuronderwijs'. Hoe Rotterdam door middel van cultuuronderwijs de kansen voor alle kinderen kan vergroten, is ook in 2018 een doorgaand gesprek. Wij zullen deze vraag in maart 2018 opnieuw agenderen, tijdens de Maand van Cultuuronderwijs. Professor Barend van Heusden (Rijksuniversiteit Groningen) geeft hierbij een denkkader. Het feit dat op dit gebied de duurzame samenwerking tussen de verschillende partijen is verstevigd, is een positieve ontwikkeling.

Doordat we steeds breder samenwerken en gerichte events voor allerlei partijen organiseren, wisten we in

'Doordat we steeds breder samenwerken en gerichte events voor allerlei partijen organiseren, wisten we (...) een veel groter bereik te realiseren dan verwacht.'

het verslagjaar een veel groter bereik te realiseren dan verwacht. Dit stemt ons tevreden. Zo kan het netwerk van culturele instellingen, scholen, schoolbesturen en gemeente verder groeien en het cultuuronderwijs in de stad nog beter vorm krijgen. Bij de onderdelen Cultuureducatie met Kwaliteit zijn de deelnemers per onderdeel geteld. De resultaten daarvan zijn bij elkaar opgeteld.

Ondersteuning culturele instellingen

Behalve dat we met culturele instellingen samenwerkten binnen Cultuurtraject Rotterdam, ondersteunden we in het verslagjaar ook 16 culturele instellingen bij de verdieping van cultuuronderwijs op scholen. Daarbij werden via het erfgoedprogramma 'Ik in 010' 19 scholen bereikt. Het programma 'Stel je voor' (in samenwerking met Maas theater en dans, en Villa Zebra) bereikte 15 scholen. Op één school werkte een consultant van KCR nauw samen met Winstons muziekschool en de Muziekcoalitie, om zo ervaring op te doen met vraagontwikkeling en de verankering van muziekonderwijs. Aan de projectgroepen van de coalities 'Ik in 010', 'Stel je voor', en de Muziekcoalitie is een consultant van KCR verbonden.

4. Toelichting op de jaarrekening

In financieel opzicht hebben we een goed jaar achter de rug. Naast de financiering door de gemeente Rotterdam en het Fonds voor Cultuurparticipatie ontvingen we nu ook gelden vanuit andere fondsen. Fonds Citylab 010 en Fonds 21 droegen bij aan de stedelijke innovatie van cultuureducatie in het voortgezet onderwijs. Wij, als KCR, zorgden daarbij voor de coördinatie en traden op als 'kassier' van het Rotterdams CKV.

In 2017 namen we het penvoerderschap op ons voor de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit in Rotterdam. Voorheen kende de stad in dit verband vier penvoerders, die elk binnen hun eigen context geld doorzetten aan uitvoerende organisaties. Momenteel ligt de eindverantwoordelijkheid voor de bestedeling van al deze gelden bij ons.

'In 2017 namen we het penvoerderschap op ons voor de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit in Rotterdam.'

De gemeente Barendrecht is aan ons verbonden voor de uitvoering van Cultuureducatie met Kwaliteit en de functie van cultuurregisseur.

Vergeleken bij 2014 ontplooiën wij inmiddels veel meer verschillende activiteiten, die bovendien van een meer verschillende orde zijn.

De gemeente heeft in 2017 een onderzoek ingesteld naar de doelmatigheid van de aanpak van cultuureducatie in de stad. Het onderzoek laat zien dat het cultuureducatiestelsel, met culturele instellingen, scholen, en KCR als onafhankelijk kenniscentrum, uitstekend functioneert. Het is de opdracht aan ons om iets meer te gaan coördineren in het veld van de scholen en culturele instellingen. Dit met behoud van onze diepgaande kennisfunctie en onze neutrale positie. Op grond hiervan heeft het bestuur vertrouwen in de continuïteit van KCR.

5. Aansluiting bij beleidsspeerpunten van de gemeente Rotterdam

De relevante beleidsthema's van de gemeente Rotterdam waar wij ons steentje aan bijdragen, liggen op het gebied van cultuureducatie en talentontwikkeling, en samenwerking binnen de stad.

Daar waar het gaat om cultuureducatie in het onderwijs richten wij ons in het verslagjaar op het verbreden, verdiepen en vernieuwen van cultuuronderwijs in de stad. Dit zowel binnen het primair als het voortgezet onderwijs. Randvoorwaarde voor deze versterking van het cultuuronderwijs is dat scholen meer 'eigenaar' worden van hun cultuuronderwijs. En dat ze zich vanuit dit eigenaarschap verhouden tot de culturele sector, waarvan zij projecten en diensten afnemen. Deze gewenste houding past bij de huidige – nog voorzichtige – omslag bij scholen, die vanuit hun verleden meer georiënteerd zijn geraakt op rekenen en taal, dan op persoonsvorming en cultuuronderwijs. We zien bij scholen geleidelijk aan meer belangstelling om hun cultuuronderwijs ook op schoolniveau uit te breiden en te verdiepen.

Verbreden: Cultuurtraject Rotterdam als stedelijk instrument

We stimuleren scholen om meer eigenaar te worden van hun cultuuronderwijs, en om dit in te vullen vanuit hun eigen visie en cultuur. Met het oog hierop hanteren we sinds enkele jaren meer vraagsturing in het Cultuurtraject Rotterdam. Scholen krijgen hiermee meer mogelijkheden om zelfstandig hun eigen traject samen te stellen. Leerkrachten kiezen steeds vaker zelf de projecten die passen bij de identiteit van de school, de binnenschoolse thema's, en het onderwijs in de klas. We vinden het belangrijk dat scholen de trajecten krijgen waar ze om vragen. Zo kunnen ze ervaren dat zij zelf aan het roer staan.

'We zien bij scholen geleidelijk aan meer belangstelling om hun cultuuronderwijs ook op schoolniveau uit te breiden en te verdiepen.'

Deze ontwikkeling brengt wat meer risico met zich mee voor de aanbieders binnen het Cultuurtraject. Als een project minder vaak wordt gekozen, bereiken deze aanbieders immers minder leerlingen. Daarom werken we met de betrokken culturele instellingen aan een zo gevarieerd mogelijk programma dat qua inhoud en structuur goed aansluit op de diverse doelgroepen binnen het onderwijs.

In de aanloop naar het schooljaar 2017-2018 hebben we voor het voortgezet onderwijs met succes de online planningstool Planned Culture ingevoerd. Hiermee worden scholen en culturele instellingen nog zelfstandiger in het vinden van de juiste match tussen vraag en aanbod. De planningstool werkt als een webwinkel. Scholen kunnen rechtstreeks en op zelfgekozen momenten online hun activiteiten boeken. Dat scholen meer eigenaar worden van hun Cultuurtraject maakt het voor ons gemakkelijker om ze te ondersteunen bij het maken van bewuste keuzes, en de verdere verdieping van hun cultuuronderwijs.

Ook culturele instellingen kunnen met deze tool zelf plannen. Dat maakt dat ook zij meer eigenaarschap verkrijgen en meer zicht ontwikkelen op de vraag vanuit het onderwijs. Zo bieden we een krachtige aanpak om cultuur en onderwijs in Rotterdam beter te verbinden. De komende jaren zullen we deze aanpak eveneens introduceren in het primair onderwijs.

In de voorgaande jaren werd duidelijk dat een themalijn nieuwe mogelijkheden biedt voor de diversiteit van het aanbod en de versterking van de vraagsturing. Themalijnen geven culturele instellingen meer ruimte voor innovatie, bijvoorbeeld door middel van interdisciplinaire projecten. Scholen krijgen meer keuzemogelijkheden en stellen op basis van inhoudelijke overwegingen hun eigen Cultuurtraject samen. In het primair onderwijs kregen de themalijnen daarom een vervolg. We kozen hierbij voor het thema identiteit: 'Verzamelen en herinneren' en 'Ik en mijn omgeving'.

In het voortgezet onderwijs startten we binnen het Cultuurtraject een pilot met het Rotterdams CKV. Aanbod dat in co-creatie met de scholen is gemaakt, werd nu binnen het Cultuurtraject aangeboden en hergebruikt in het vierde leerjaar van het voortgezet onderwijs. Het Cultuurtraject bood in 2017 zowel plaats aan de gevestigde instellingen als aan nieuwe en jonge initiatieven (grassroots), zoals De kracht van Rotterdam, ReWriters Rotterdam en Woorden worden zinnen!.

In het schooljaar 2017-2018 zijn we gestart met een nieuw digitaal evaluatie-instrument waarmee we bij leerkrachten en docenten alle activiteiten van het Cultuurtraject monitoren. Culturele aanbieders kunnen de resultaten van de enquêtes inzien. Zo werken we aan kwaliteitsborging en klanttevredenheid.

In het schooljaar 2016-2017 werden de organisatie en het aanbod van het Cultuurtraject over het geheel genomen positief beoordeeld. Dit gebeurde zowel door het primair als het voortgezet onderwijs. In 90 tot 95 procent van de gevallen werd de activiteit met een score 'voldoende' tot 'zeer goed' gewaardeerd. Deze positieve beoordelingen kwamen grotendeels door de factoren: interactie tussen docent en leerling; aansluiting van de inhoud op het niveau en de beleevingswereld van de leerling; duidelijke planning met bijbehorend lesmateriaal.

Evenals vorig jaar blijven er twee belangrijke aandachtspunten. Dat zijn de voorbereiding in de klas en de verspreiding van lesbrieven aan de betrokken leerkrachten. We verwachten dat het planningssysteem Planned Culture en de nieuwe evaluatietool in het schooljaar 2017-2018 voor een sterkere communicatielijn zullen zorgen tussen scholen, culturele instellingen en KCR.

Verdiepen: Cultuureducatie met Kwaliteit 010

In het kader van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2017-2020 sloegen wij met 16 Rotterdamse culturele instellingen de handen ineen om te komen tot één stedelijk programma: het Rotterdams Cultuureducatie Model. Van dit programma zijn wij de penvoerder.

In het zogeheten Rotterdams Cultuureducatie Model is een aantal beproefde programmalijnen cultuureducatie centraal ondergebracht en onderverdeeld in verschillende bouwstenen. Met deze bouwstenen kunnen scholen op maat worden geholpen in het vormgeven van hun cultuuronderwijs. Door deze centrale, gestroomlijnde aanpak weten scholen precies waar ze moeten aankloppen met hun vragen.

'In 90 tot 95 procent van de gevallen werd de activiteit met een score 'voldoende' tot 'zeer goed' gewaardeerd.'

Het model deelt scholen in op basis van vier scenario's, verlopend van geen samenwerking (de school geeft geen cultuuronderwijs – of doet dit wel, maar niet in samenwerking met culturele instellingen) via komen en gaan, naar vragen en aanbieden, tot leren en ervaren. In het laatstgenoemde scenario is cultuureducatie blijvend verankerd, zijn leerkrachten betrokken bij de lessen van vakdocenten, en betreft de school ook haar omgeving bij cultuuronderwijs. Ieder scenario toont de toestand en tendens van de betreffende school als het gaat om verankering van cultuureducatie op inhoudelijk, organisatorisch en financieel vlak. Deze indeling biedt de mogelijkheid om de school op maat te begeleiden in de door haar gekozen ontwikkeling.

Vernieuwen: Proeftuinen Rotterdams CKV en festival WIRED

Eén van de stedelijke ambities voor de periode 2017-2020 is het initiëren van een Rotterdams CKV, waarbij scholen uit het voortgezet onderwijs samen met een aantal culturele instellingen het curriculum dragen. In het verslagjaar is het concept van de zogeheten proeftuinen CKV voortgezet, en het netwerk CKV verder uitgebreid. Met diverse grotere en kleinere bijeenkomsten, die de mogelijkheid boden om kennis op te doen en te delen, wisten we de onderlinge samenhang en samenwerking te vergroten. Bovendien maakten we zichtbaar dat we als netwerk staan voor de Cultuurkaart. Dankzij een impuls van 5,- euro per leerling uit de RSCO-gelden steeg het aantal leerlingen met een Cultuurkaart met ruim 8000. Zie ook: <https://kcr.nl/kcr-vertelt/kick-off-professionele-leergemeenschap-rotterdams-ckv-voortgezet-onderwijs/>.

‘De intentie (...) om samen het beste onderwijs voor de jongeren van Rotterdam te ontwikkelen, is bijzonder. Uit landelijke presentaties blijkt dat dit uniek is in Nederland.’

Bij de ontwikkeling van de proeftuinen en de leergemeenschap ontmoetten we een cultureel- en onderwijsveld vol aanpakkers die veel bereidwilligheid tot samenwerking toonden. De intentie van de betrokken docenten en educatiemedewerkers van culturele instellingen om samen het beste onderwijs voor de jongeren van Rotterdam te ontwikkelen, is bijzonder. Uit landelijke presentaties blijkt dat dit uniek is in Nederland. Als KCR droegen wij hieraan bij door het netwerk bij elkaar te brengen, de inhoudelijke ontwikkeling te borgen, impulsen te geven voor innovatie en, waar nodig, extra gelden aan te vragen om deze innovatie mogelijk te maken.

Ook het festival WIRED Rotterdam droeg bij aan de vernieuwing van cultuuronderwijs in het voortgezet onderwijs. WIRED is een plek waar innovatie dicht bij de leerlingen vorm krijgt. Zichtbaar en voelbaar voor de hele school. Veel meer dan voorheen is het festival verbonden aan de onderdelen verdieping en verankering in het curriculum. Als vertrekpunt voor het programma kozen we vier categorieën: ‘andere ogen’, ‘uit je comfortzone’, ‘onder het vergrootglas’ en ‘own it’. De deelnemende scholen hebben één van deze onderdelen samen met een culturele instelling uitgewerkt. Zo ontstonden er inspirerende programma’s op maat die zich kenmerkten door een mix van maken, ervaren en doen. De programma’s verstevigden wat er op de scholen aan cultuuronderwijs bestaat en gaven een voorproefje van wat er nog meer in het vat zit.

Samenwerken in de stad

KCR werkt veel en graag samen met de diverse spelers op het gebied van cultuureducatie in de stad. Al onze programma’s komen in samenspel tot stand. In het kader van de nota Reikwijdte en Armslag is het Netwerk cultuureducatie en talentontwikkeling opgericht. Aan dit stedelijke netwerk nemen inmiddels meer dan 100 professionals deel. Dit gebeurt grotendeels in de werkgroepen die zijn opgericht in 2015 en 2016. Wij, als KCR, begeleiden het netwerk in de rol van netwerksecretaris. In het verslagjaar 2017 kwam het stedelijke netwerk één keer plenair bijeen. Dat was in april, in theater Zuidplein. De initiatiefgroep van het netwerk, bestaande uit de ‘trekkers’ van de werkgroepen, kwamen regelmatig bij elkaar. Dit geldt ook voor de vier werkgroepen: ‘tafel van talentontwikkeling’, werkgroep Cultuurtraject, Buzz010 en Planned Culture.

6. Overig Beleid

Evaluatierapport Berenschot

In het verslagjaar werd in opdracht van de gemeente een evaluatieonderzoek uitgevoerd naar het functioneren van cultuureducatie in de stad. Het onderzoek werd uitgevoerd door bureau Berenschot. In het rapport wordt geconcludeerd dat de infrastructuur voor cultuureducatie in de stad, bestaande uit de scholen, culturele instellingen en KCR, nu goed is.

Waar de RRKC er nog vanuit ging dat KCR ook bemiddelt in individueel aanbod van culturele instellingen richting de scholen, stelt Berenschot dat KCR een onafhankelijke functie heeft. Bovendien geeft het bureau aan dat deze functie in Rotterdam ook nodig is. Landelijk gezien zijn wij, als KCR, een voorloper. Het is onze kracht om kennis te ontwikkelen en te delen. Scholen voelen zich heel goed door ons geholpen.

'Landelijk gezien zijn wij, als KCR, een voorloper.'

Als het gaat om het bereik van het cultuureducatieaanbod adviseert Berenschot om de 'verbreding' van cultuuronderwijs iets 'dieper' te maken en de 'verdieping' iets 'breder' uit te zetten. Het advies is ook om KCR in het geheel een meer coördinerende functie te geven. Tegelijk is het daarbij gewenst om de diepgaande inhoudelijke functie te behouden. Wij willen deze uitdaging graag oppakken, onder meer met het ontwerp van een Cultuurtraject Plus-programma, waarbij scholen en culturele instellingen wat langer met elkaar samenwerken aan het cultureel zelfbewustzijn, ofwel de persoonlijke ontwikkeling, van leerlingen. Uiteraard zijn wij verheugd over de positieve conclusies over ons werk die het rapport van Berenschot bevat.

Gelijke kansen met cultuur

Cultuuronderwijs kan nog veel bijdragen aan de toekomst van het onderwijs in Rotterdam. Dit blijkt ook uit het Rotterdamse masterplan onderwijs, getiteld 'Bouwen aan de toekomst'. Cijfers wijzen uit dat de ongelijkheid tussen hoog- en laagopgeleiden in Rotterdam, maar ook landelijk gezien, toeneemt. De verschillen in kansen die leerlingen krijgen, worden vooral bepaald door factoren die te maken hebben met hun ouders: opleidingsniveau, herkomst, verblijfsduur in Nederland, schuldenlast. In Rotterdam zien al deze factoren er (relatief) ongunstig uit.

Wij zien het als onze taak om ons te verdiepen in de mogelijkheden die er zijn om deze kloof door middel van cultuuronderwijs te verkleinen. Dit deden we in 2016-2017 onder meer met de aftrap van de Gelijke Kansen Alliantie tijdens de Maand van Cultuuronderwijs 2017. Deze aftrap bestond uit een bijeenkomst op 6 maart 2017 waaraan meer dan 200 leerlingen, directeuren, bestuurders, leerkrachten en docenten deelnamen. Tijdens deze bijeenkomst uitten zij hun enthousiasme voor de mogelijkheden die cultuuronderwijs in dit vraagstuk biedt. Naast dit enthousiasme blijft volgens ons ook een verdere verkenning en verdieping van dit onderwerp nodig.

Buzz010

Het convenant Buzz010 werd in december 2017 eindelijk gesloten. In het verslagjaar hebben we, samen met schoolbesturen, Stichting De Verre Bergen, de gemeente Rotterdam en culturele partners, hard gewerkt aan deze stedelijke regeling voor gratis busvervoer voor basisscholen. Hiermee wordt voor scholen een belangrijke drempel geslecht om deel te nemen aan buitenschools leren in de rijke leeromgeving van Rotterdam. In 2018 zullen wij, als KCR, het loket van Buzz010 verzorgen. Hiernaast richten we ons straks ook op kennisdeling over buitenschools leren. Zo kan er met de buitenschoolse excursies naar onder meer culturele activiteiten zoveel mogelijk effect behaald worden.

‘Wij zien het als onze taak om ons te verdiepen in de mogelijkheden die er zijn om deze kloof door middel van cultuuronderwijs te verkleinen.’

KCR in Barendrecht

De gemeente Barendrecht heeft ons verzocht een integraal plan te maken voor CmK 2017–2020. Ook vroeg de gemeente ons om de functie van ‘cultuurregisseur’ in te vullen. Dit om vanuit één centraal loket aan de verbreding, verdieping en verankering van cultuureducatie op de Barendrechtse scholen te werken. Daartoe hebben we in 2017 kennismakings- en ambitiegesprekken gevoerd met de veertien basisscholen in Barendrecht. Ook spraken wij de zes grotere culturele instellingen en het netwerk van individuele kunstenaars binnen Barendrecht, de Culturele Alliantie. Op basis van deze gesprekken hebben we de ambities van de scholen en de culturele instellingen in kaart gebracht. We hebben een startbijeenkomst voor de scholen, culturele instellingen en de gemeente georganiseerd en een plan van aanpak opgesteld.

Eén van de basisscholen heeft op basis van haar cultuurplan een pilot muziek uitgevoerd met CultuurLocaal. Een tweede school ondersteunen we bij het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn cultuuronderwijs. Een derde school start begin 2018 met een KCR-Schoolscan. Vandaaruit wil deze school haar cultuurplan opstellen. Een aantal scholen heeft aangegeven interesse te hebben in erfgoed en daarvoor verdere verkenningen te willen doen. De Barendrechtse culturele instellingen zijn begonnen met de ontwikkeling van een website die de infrastructuur in de gemeente op het gebied van cultuureducatie inzichtelijk maakt.

7. Bedrijfsvoering en marketing

Ontwikkeling van de organisatie

In het verslagjaar heeft KCR haar Service Level Agreements voortgezet. Met Museum Rotterdam op het gebied van financiële administratie en controlling, en met de SKVR op het vlak van personeelszaken en ICT.

Op het gebied van automatisering hebben we in 2017 enkele kwaliteitsverbeteringen doorgevoerd. Ons klantrelatiebeheersysteem is verder ontwikkeld met een online school-volgsysteem. Hiermee kunnen consultants op een veilige en toegankelijke manier relatiegegevens raadplegen en hun documenten intern delen. Dit levert een efficiënter en eenvoudiger intern communicatie- en administratieproces op, en bevordert de interne kennisdeling.

In het schooljaar 2017-2018 zijn we gestart met een nieuw digitaal evaluatie-instrument waarmee we bij leerkrachten en docenten alle activiteiten van het Cultuurtraject monitoren. Culturele aanbieders kunnen de resultaten van de enquêtes inzien. Zo werken we aan kwaliteitsborging en klanttevredenheid.

Personeel

Omschrijving	Rekening 2017	Rekening 2016
Ziekteverzuim	5,55%	2,29%
Aanwezige formatie in FTE	15,72	15,06
– waarvan vast (in FTE)	9,02	8,09
– waarvan tijdelijk (in FTE)	3,40	3,67
– waarvan inhuur (in FTE)	3,31	3,30

In het verslagjaar is het ziekteverzuim bij KCR toegenomen. We hopen dit in 2018 weer naar beneden te brengen, onder meer door onze verbintenis met de nieuwe ARBO-dienst Perspectief, die een nieuwe aanpak heeft om werknemers die zijn ziekgemeld te begeleiden.

Onze totale formatie is iets groter geworden. Dit komt door onze taak als stedelijk penvoerder van Cultuureducatie met Kwaliteit.

Op het gebied van human resources management werken we vanaf 2017 voor alle medewerkers met een dienstbetrekking met de online toepassing YouPP (Your Personal Portal). Dit in verband met de invoering van het Individueel Keuzebudget (IKB). Via deze toepassing kunnen medewerkers voortaan online persoonlijke personeelsinformatie raadplegen, loonstroken inzien, vakantie aanvragen en het IKB beheren.

Marketing

Een belangrijke ontwikkeling in het verslagjaar was een centralere aanpak van de marketing en communicatie van onze verschillende programma's. Het werkproces wordt duidelijker en daardoor efficiënter. Daarmee groeit ook een eenduidige uitstraling naar buiten toe, en kunnen onze doelgroepen de samenhang tussen onze verschillende activiteiten beter zien. Sinds het najaar van 2017 hebben we voor marcom personele ondersteuning aangetrokken, die vanuit de basis van ons bedrijf de verschillende programma's bedient.

In 2017 hebben we de eerste Maand van Cultuuronderwijs gehouden. Dit gebeurde naar aanleiding van het feit dat Rotterdam in 2017 onderwijsstad van het jaar was. We organiseerden een onderwijsmaand vol lezingen, presentaties, bijeenkomsten, voorstellingen en debat. De opbrengst werd samengebracht in een blogbundel: <https://kc-r.nl/kcr-vertelt/leesvoer-voor-de-zomer/>.

8. Toelichting op governance

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht kwam in het verslagjaar vijf keer bijeen. Onder meer werden de ontwikkeling en positionering van onze organisatie besproken. Ook kwam het rapport Berenschot uitgebreid aan de orde. Het jaarverslag 2016 werd goedgekeurd. Daarnaast evalueerde de Raad van Toezicht haar eigen functioneren. Alle leden participeren onbezoldigd en handelen naar de Code Cultural Governance.

In 2017 bestond de Raad van Toezicht uit:

Naam lid RvT	Functie binnen RvT	Maatschappelijke functie	Profiel
Karen Bebelaar	voorzitter	Program Manager bij World Robot Olympiad Association Ltd.	Algemeen bestuurlijk
Peter Lamers	lid	Voorzitter CvB Scholengroep Spinoza te Voorburg	Onderwijs en financiën
Caty Bulte	lid	Directeur stichting Peuterspeelzalen Den Haag	Algemeen maatschappelijk/ ondernemerschap
Roy de Jong	lid	Financieel interim manager woningbouw coöperaties en musea	Maatschappelijk georiënteerd / financiën
Irene van Kesteren	lid	Adviseur en programmamanager FOKOR Rotterdam	Onderwijs georiënteerd
Kristel Dirx	lid	Plaatsvervangend directeur communicatie bij het Ministerie van Financiën	Personeel, financiën, bestuurlijk georiënteerd
Vacature	–	–	Beleid cultuureducatie, culturele veld

De directeur – bestuurder

Anne Marie Backes is directeur-bestuurder van het KCR. Nevenfuncties: lid bestuur stichting Erfgoedcoalitie Rotterdam; lid bestuur vereniging The new School Collective.

Accountant

Na een selectieprocedure door de Raad van Toezicht is in september 2014 een contract gesloten met Jenno Kruimer van Vanhier accountancy. Wegens ziekte is Kruimer vanaf januari 2015 vervangen door Bjorn Veenstra van Vanhier BV. We zullen ook het aankomende jaar met deze accountant werken. Jaarlijks worden hiertoe afspraken gemaakt.